स्कन्धमारोप्य जननीं यमावङ्केन वीर्य्यवान्। पार्थौ गृहीत्वा पाणिभ्यां भ्रातरौ सुमहाबलः।
उरसा पादपान् भञ्जन्महीं पद्भ्यां विदारयन्। स जगामाशु तेजस्वी वातरंहा वृकोदरः। १८४०
इत्यादिपर्व्वणि जतुगृहपर्व्वणि जतुगृहदाहेऽष्टचत्वारिंशदधिकशततोऽध्यायः॥ १४८॥
॥ वैशम्पायन उवाच॥ एतस्मिन्नेव काले तु यथासम्प्रत्ययं कविः। विदुरः प्रेषयामास तद्वनं पुरुषं शुचिं।
स गत्वा तु यथोद्देशं पाण्डवान्ददृशे वने। जनन्या सह कौरव्य मापयानान्नदीजलं।
विदितं तन्महाबुद्धेर्व्विदुरस्य महात्मनः। ततस्तस्यापि चारेण चेष्टितं पापचेतसः।
ततः स प्रेषितो विद्वान् विदुरेण नरस्तदा। पार्थानां दर्शयामास मनोमारुतगामिनीं।
सर्व्ववातसहां नावं यन्त्रयुक्तां पताकिनीं। शिवे भागीरथीतीरे नरैर्व्विस्रम्भिभिः कृतां। १८४५
ततः पुनरथोवाच ज्ञापकं पूर्व्वचोदितं। युधिष्ठिर निबोधेदं संज्ञार्थं वचनं कवेः।
कक्षघ्नः शिशिरघ्नश्च महाकक्षे विलौकसः। न हन्तीत्येवमात्मानं यो रक्षति स जीवति।
तेन मां प्रेषितं विद्धि विश्वस्तं संज्ञयाऽनया। भूयश्चैवाह मां क्षत्ता विदुरः सर्व्वतोऽर्थवित्।
कर्णं दुर्य्योधनञ्चैव भ्रातृभिः सहितं रणे। शकुनिञ्चैव कौन्तेय विजेताऽसि न संशयः।
इयं वारिपथे युक्ता नौरप्सुसुखगामिनी। मोचयिष्यति वः सर्व्वानस्माद्देशान्न संशयः। १८५०
अथ तान् व्यथितान् दृष्ट्वा सह मात्रा नरोत्तमान्। नावमारोप्य गङ्गायां प्रस्थितानब्रवीत्पुनः।
विदुरो मूर्द्ध्न्युपाघ्राय परिष्वज्य वचो मुहुः। अरिष्टं गच्छताव्यग्राः पन्थानमिति चाब्रवीत्।
इत्युक्ता स तु तान्वीरान् पुमान्विदुरचोदितः। तारयामास राजेन्द्र गङ्गां नावा नरर्षभान्।
तारयित्वा ततो गङ्गां पारं प्राप्ताश्च सर्व्वतः। जयाशिषः प्रयुज्याथ यथागतमगाद्धि सः।
पाण्डवाश्च महात्मानः प्रतिसन्दिश्य वै कवेः। गङ्गामुत्तीर्य्य वेगेन जग्मुर्गूढमलक्षिताः। १८५५
इत्यादिपर्व्वणि जतुगृहपर्व्वणि गङ्गोत्तरणे ऊनपञ्चाशदधिकशततोऽध्यायः॥ १४९॥
वैशम्पायन उवाच। अथ रात्र्यां व्यतीतायामशेषो नागरो जनः। तत्राजगाम त्वरितो दिदृक्षुः पाण्डुनन्दनान्।
निर्व्वापयन्तो ज्वलनं ते जना ददृशुस्ततः। जातुषं तद्गृहं दग्धममात्यञ्च पुरोचनं।
नूनं दुर्य्योधनेनेदं विहितं पापकर्म्मणा। पाण्डवानां विनाशायेत्येवं ते चुक्रुशुर्जनाः।
विदिते धृतराष्ट्रस्य धार्त्तराष्ट्रो न संशयः। दग्धवान् पाण्डुदायादान्न ह्येनं प्रतिषिद्धवान्।
नूनं शान्तनवोऽपीह न धर्म्ममनुवर्त्तते। द्रोणश्च विदुरश्चैव कृपश्चान्ये च कौरवाः। १८६०
ते वयं धृतराष्ट्रस्य प्रेषयामो दुरात्मनः। संवृत्तस्ते परः कामः पाण्डवान्दग्धवानसि।
ततो व्यपोहमानास्ते पाण्डवार्थे हुताशनं। निषादीं ददृशुर्दग्धां पञ्चपुत्रामनागसं।
खनकेन तु तेनैव वेश्म शोधयता बिलं। पांशुभिः पिहितं तच्च पुरुषैस्तैर्न लक्षितं।
ततस्ते ज्ञापयामासु र्धृतराष्ट्रस्य नागराः। पाण्डवानग्निना दग्धानमात्यञ्च पुरोचनं।
श्रुत्वा तु धृतराष्ट्रस्तद्राजा सुमहदप्रियं। विनाशं पाण्डुपुत्राणां विललाप सुदुःखितः। १८६५
अद्य पाण्डुर्म्मृतो राजा मम भ्राता महायशाः। तेषु वीरेषु दग्धेषु मात्रा सह विशेषतः।